

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemajoč nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit a 2— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petit vrsta 4— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravnštvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Hegemonističnemu režimu so dnevi šteti

Značilna izjava radikalnega prvaka

Vukičevič zlorablja svojo moč. — Prazne nade in intrige. — Protiakcija hegemonistov. — Vukičevič že računa z volitvami.

Beograd 3. aprila. Odločen na stop gg. dr. Ninčića, dr. Stojaminovića in Bože Maksimovića, ki so najuglednejši voditelji radikalnih nezadovoljencev in obenem člani glavnega odbora radikalne stranke proti g. Vukičeviču, vzbujajo v vseh političnih krogih vefiko zanimanje. Akcija centrumašev in paščevcev, ki so se, kakor kažejo dogodki zadnjih dni, sporazumieli za skupen nastop proti g. Vukičeviču, je obenem najodločnejši demant trditev, da je prišlo med g. Vukičevičem in glavnim odborom do sporazuma. G. Vukičevič je vse do zadnjega zatrivel, da se je popolnoma sporazumel z glavnim odborom in poslovodečim podpredsednikom Aco Stanojevićem. Zato je razumljivo, da je vplival nastop vodilnih članov glavnega odbora na vukičevičeve naravnost porazno. Ni pa tudi nobenega upanja več, da bi se g. Vukičeviču še posrečilo odstraniti nasprotstva. Ugleden član radikalne stranke je tozadnje izjavil novinarjem:

Med g. Vukičevičem in glavnim odborom radikalne stranke je vsako pomirjenje izključeno. G. Aca Stanojević je odločil prvak naše stranke, ki se je vedno odlikoval v tem, da je izravnal notranje spore in čuval stranko pred razcepom. Toda sedaj niti Aca Stanojević ne more več rešiti g. Vukičeviča, ki se je tako pregrasil zoper disciplino v stranki, da bi ga moral glavni odbor brez nadaljnega izključiti. Mi smo baš te dni dobili v roke »strog zaupnički razpis, ki ga je razposol g. Vukičevič velikim županom. V tem razpisu se med drugim naglaša:

Naj vas in vam podrejeni organov, katerim sporočite to strogo zaupno, ne motijo sklepi tako zvanega glavnega odbora radikalne stranke, ki niti v stranki, niti v narodu ničesar ne predstavlja. Vi in vaši organi morate podpirati one radikalne in demokratske liste, katerih kandidati so pristaši vlade in njene politike. Poskrbite, da bodo radikali protestirali proti postopanju glavnega odbora, ki je sestavljen samovoljno in ki se ne more opirati na statut radikalne stranke. Vsa krivda za razcep v radikalni stranki naj se pripiše glavnemu odboru. Povdram jem se enkrat, da smatrate to za strogo zaupno. Predsednik ministarskega sveta Vukačevič.

Jasno je, da po vsem tem ne more član radikalne stranke, najmanj pa član glavnega odbora še nadalje braniti Vukičeviča, ki je zlorabil oblast, da razcep radikalno stranko.

V zvezi z ofenzivo združenih centrumašev in paščevcev proti g. Vukičeviču prevladuje v vseh političnih krogih in se bolj utrijev prepričanje, da so dnevi druge Vukičevičeve odnosno Vukičevič - Davidovičeve vlade šteti. Da ni že sedaj prišlo do demisije vlade, je pripisovati le dejstvu, da se bližajo velikonočni prazniki. Ni pa dvoma, da bo že prva seja glavnega odbora radikalne stranke, ki bo razpravljalo o položaju vlade, odnosno prva debata o politični situaciji v radikalnem poslanskem klubu izvzvala krizo vlade. Splošno se pričakuje, da bodo nastopile velike izpreamembe takoj po velikonočnih praznikih, najkasneje pa že koncem tega meseca.

Beograd, 3. aprila. Včeraj dopoldne se je vršila v vladnem predsedstvu dolgotrajna konferenca radikalnih ministrov. Kakor se doznavata, se je konferenca bavila izključno s situacijo, ki je nastala po ofenzivi paščevcev in centrumašev proti Vukičeviču, ki res ogroža obstoj Vukičevičeve vlade. Tudi na večerni seji šefov vladnih skupin je hotel g. Vukičevič sprožiti debato o tem, kakšne korake naj bi podvzela vlada, da prepreči nadaljnjo akcijo radikalnih nezadovoljencev. Vsled odločnega upora g. Davidoviča, ki se noče vmesavati v interne zadeve radikalne stranke, in ki očividno nima več volje in želje reševati g. Vukičeviča iz obupnih situacij, je ta debata odpadla.

Kakor pa se izve iz najožje okolice g. Vukičeviča, si g. Vukičevič predvsem prizadeva, da dobi od strank in skupin, ki sodelujejo v njegovi vladi, garancije, da ga bodo podpirale v njegovi borbi

proti paščevcem in centrumašem. Zaradi se, da je g. Vukičevič podpore dr. Korošca in dr. Spaha popolnoma siguren, upa pa tudi, da ga Davidovič ne bo puščil na cedilu in da bo tudi on s svoje strani najodločnejše nastopil v okvirju svoje stranke proti vsem onim elementom, ki koketirajo z radikalnimi nezadovoljenci in nastopajo proti sedanji vladi.

Poleg tega, da skuša g. Vukičevič utrditi svoj položaj pri poedinih parlamentarnih skupinah, namerava podvzeti odločno akcijo proti centrumašem in paščevcem. Predvsem hoče diskreditirati najuglednejše voditelje nezadovoljencev način na navaliti na glavni odbor, ki ga najbolj ovira v izvajjanju njegovih načrtov.

V zvezi s to akcijo je bilo na včerajšnji konferenci radikalnih ministrov sklenjeno, da začno v najkraješem času izdajati v Beogradu nov list, ki bo vodil najodločnejši borbo proti vsem načrtom g. Vukičeviča. V prvi vrsti pa naj bi ta list služil kampanji proti predstavnikom centrumašev in paščevcev. Da bi jih kar najbolj komprimirital, namerava objaviti g. Vukičevič vse nepravilnosti, ki so jih zagrešili, ko so bili na vlad. Tako namerava obtožiti Božo Maksimovića, da je baje nastavil v Južni Srbiji kot policijske organe znane bolgarske komite. Dr. Ninčića hoče kompromitirati s tem, da bi objavil govorne dokumente o njegovih neuspehih v zunanjih politiki.

Da onemogoči kampanjo centrumašev in paščevcev med narodom, namerava g. Vukičevič uvesti širokopotezno protiakcijo. V to svrhu bodo sestavljeni posebni odbori, obstoječi vsak iz po 20 poslancev in po 2 ministra. Ti odbori bodo pribrejali velike shode v volilnih okrožjih dr. Ninčića, Uzunovića, Maksimovića, dr. Srškića in drugih glavnih nasprotnikov g. Vukičeviča. Tako so predvideni že za tja mesec veliki shodi v Velikem Bečkereku proti dr. Ninčiću, v Nišu proti Uzunoviću, v Sremu proti Maksimoviću in v Sarajevu proti dr. Srškiću.

Demisiji vlade bi se rad g. Vukičevič izognil na ta način, da bi po velikonočnih praznikih izvedel rekonstrukcijo vlade. V vlado naj bi stopili ugledni pravaki iz Dalmacije in Bosne, ki bi dobili važnejše portfelje tako, da bi bil zabitiran sedanji hegemonistični značaj vlade in da bi lahko rekel, da so zastopani v vladi tudi Hrvati. Seveda bi g. Vukičevič še vedno želel, da bi sodeloval tudi KDK, vendar pa je opustil vse tozadne poskuse zavedajoč se, da KDK z njim pod nobenim pogojem noči sodeloval. Tako rekonstruirana vlada naj bi sprejela še nekatere zakone, na kar pa bi g. Vukičevič zahteval volilni mandat.

*
Beograd, 3. aprila. Danes dopoldne se je zvedelo, da so se pridružili akciji radikalnih nezadovoljencev tudi takozvani neutralci okrog Miše Trifunovića. V vladnih krogih je izvala ta vest najmučnejši vtis, ker dokazuje, da je g. Vukičevič vedno bolj izoliran. Tudi danes dopoldne so radikalni ministri ves dopoldne konferirali v vladnem predsedstvu o položaju. Novinarji so po seji izjavljali, da so sklenili obsežno protiakcijo.

ZAROKA ITALIJANSKEGA PRESTOLONASLEDNIKA

Milan, 3. aprila. Vesti o zaroki italijanskega prestolonaslednika Umberta z belgijskim princem Marijo Josephino se potrjujejo. Zaroka se bo vršila takoj po povratku prestolonaslednika iz Egipta na gradu v Turinu. Cerkvene obrede bo izvršil kardinal Gamba.

TURŠKI ZUNANJI MINISTER V RIMU

Milan, 3. aprila. Turški zunanjji minister Rudžibej je včeraj v spremstvu generala Cevada paše in svojega kabinetnega šef dela dospel semkaj. Na kolodvoru ga je sprejel šef kabineta zunanjega ministra, danes pa ga je posetil državni podstajnik Grandi. Jutri dopoldne se sestaneta z Mussolinijem.

Delno podaljšanje stanovanjske zaščite

Danes je ministrski svet sklenil, da se vse prisilne deložacije odgode do 1. maja 1929. — Z večjimi stanovanji bodo lahko hišni posestniki po 1. maju svobodno razpolagali.

— Beograd, 3. aprila. Danes dopoldne od 9. do 12. se je vršila seja ministarskega sveta, ki je razpravljala uvodoma o izplačilu francoskih dolgov. Do definitivnega sklepa tozadno ni prišlo. V svrhu pospešitve reševanja invalidskih sporov je bilo sklenjeno, da se ustavljati pri ministru za socialno politiko še eno vrhovno invalidsko sodišče. Ker je s 1. aprilom ukinjen proračun ministarstva za izenačenje zakonov, je ministrski svet sklenil, da to ministarstvo takoj likvidira. Vršilec dolžnosti ministra za izenačenje zakonov Pera Marović bo obenem razrešen te dolžnost.

Najobširnejša razprava pa se je vršila o vprašanju stanovanjske zaščite. Kakor je po seji ministarskega sveta izjavil minister za socialno politiko Čeda Radović novinarjem, je ministrski svet definitivno odklonil predloge dr. Gosarja, naj bi se stanovanjske zadeve prepustile samoupravnim korpor-

cijam. Sprejet je bil predlog ministra socijalne politike, ki predvideva znatno omiljeno stanovanjsko zaščito po 1. maju 1928, vendar pa ne bo še popolnoma ukinjena. Vse prisilne deložacije, ki bi se imeli izvršiti s 1. majem t. l., so odgodene do 1. maja 1929. S 1. majem 1928 se ukine dodeljevanje izpraznjenih stanovanj in bodo hišni posestniki svobodno razpolagali z vsemi stanovanji, ki bodo tekmoča izpraznjena. Stanovanja preko treh sob brez pritiskov, kakor tudi ona stanovanja, za katere se dosedaj plačujejo najemnine nad 1000 Din, so izvzeta od vseh nadaljnjih omiejstev glede višine najemnine, za ostala stanovanja pa najemnine ne sme presegati 13kratne predvojne najemnine. Stanovanja v hišah, ki ne odgovarjajo stavbnim in higijenskim predpisom, pa so podvržena še nadalje, brez ozira na velikost, omiejstev in v smislu tega zakona.

Splošne dolžnosti davkopalčevalcev v I. četrletju 1928

(Opozoritev Zbornice za TOI v Ljubljani.) I. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. maja 1928 dospo v plačilo neposredni davki za II. četrletje 1928. Ako se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti, se z zamudnimi obrestmi vred prisilno izterjajo.

II. Posebna pridobina.

Podjetja, ki javno polagajo račune, so dolžna vsak leta tokom 14 dni po odobritvi računskega zaključka, a najkasneje do 30. junija predložiti napoved za odmero posebne pridobine.

III. Davek na poslovni promet.

Davkopalčevalci, ki vodijo knjige opravljenega prometa, je to oni, katerih promet je v letu 1927. presegel vsoto 360.000 Din, so dolžni do 30. aprila 1928 odpremiti s posebno prijavo davek od prometa, opravljenega v I. četrletju 1928. Ostali davkopalčevalci, to je oni, ki plačujejo davek na poslovni promet pavščalo, plačajo sočasno z drugimi davki tudi drugi obrok davka na poslovni promet za leto 1928 eventualno v izmeri predpisa za leto 1927, ako da tekoče leto še ni odmerjen.

IV. Davek na zaslukel telesnih delavcev in na službenе prejemke privatnih nameščencev.

Od delavcev in nameščencev v I. četrletju 1928 pobrane zneske navedenih davkov je s posebnimi izkazi odpremiti pristojnemu davčnemu uradu do dne 14. aprila 1928.

V. Uslužbeni davek.

Namesto davka na zaslukel telesnih delavcev in na službenе prejemke privatnih nameščencev je službeni davek, ki se naredi v obvezni vrednosti, ki je nato določen v predpisu. Odgovorni za davek so delavci, ki so zaposleni v podjetjih, ki so načrtovani v predpisu. Delavci in Katarince včeraj radi nekaterih formalnosti še niso pustili domov. Čakaljka sta na policiji. Danes so oba izpustili brez prisilnega potnega lista.

Vabilo na redni občni zbor

V smislu § 14. družbenih pravil se sklicuje:

redni občni zbor

delniške družbe »Narodne tiškarne« v Ljubljani — na dan 19. aprila 1928 ob 11. uri v uredniške prostore, Knafljeva ulica 5

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega odbora o poslovnem letu 1927 in predložitev bilance za dan 31. decembra 1927.
2. Predlogi upravnega odbora glede počne čistega dobička l. 1927.
3. Volitev pregledovalnega odbora.
4. Slučajnosti.

Opomba. § 16 družbenih pravil: Kdor hoče na občnem zboru glasovati, mora svojo delnico s kuponi in, če se glasi na imetniku, tudi s talonom vsaj pet dni pred občnim zborom položiti v družino blagajnico.

Upravni odbor Narodne tiskarne

Zopet drzen vrom v Vevčah

Po vevški okolici se klati zadnji čas drzna vromska tolpa, ki je že izvršila tri vrome. V presledku dveh tednov sta bila izvršena že dva večja vroma, a poprej je bil poizkušen vrom v objektu v občinsko pisarno v Dev. Mar. v Polju.

Danes zjutraj je bila obveščena orožniška postaja v Vevčah, da so neznani svedovci vdrli v trgovino g. Mejača v Vevčah ter odnesli mnogo blaga. Ukradli so 30 srac, mnogo nogavic, več metrov manufakturnega moškega blaga in za 300 Din raznega drobiša. Okoristili so se tudi z jestvinami in so odnesli 2 kg emendolskega sira. Orožniška postaja je še dopolnila obvestila v vromu ljubljansko policisko ravnateljstvo in bližnje orožniške postaje.

Obravnavna proti Prpiču odgodena

Zagreb, 3. aprila. Danes je bila razprava proti razbojniški topli Prpiča Maleta odgodena čez velikonočne praznike do 18. aprila. Od 18. do 24. aprila bodo zaslišane priče, na kar bo dokazno postopanje zaključeno. Izmed obtožencev sta bila danaresi Mraviljević in Robinić izpuščena, ker je dokazano, da sta podpirala razbojnike samo pod pritiskom in iz strahu ker je njuna domačija na samoti v gozdu.

VELIK POŽAR V INDIJI

Karahe, (Indija) 3. aprila. Vsled neprevidnosti delavcev se je vnebo skladišče bombaža. Požar je doslej uničil 35.000 bal v vrednosti 750.000 funtov. Ogenj se še vedno širi. Pri reševanju sodeluje tudi vojaštvo.

PETROLEJSKI VRELCI GORE

Newyork, 3. aprila. V Windsoru je iz nepojasnjene vzroka načel požar pri tamnošnjih petrolejskih vrelcih. Doslej je zgorelo nad pol milijona gallon petroleja. Plameni švigači visoko v zraku tako

Vojna in mir

Zanimivo predavanje o mednarodnem položaju in vojnih pripravah, ki počne težke milijone in tiračo človeštvo v pogubo.

To velevažno načelno vprašanje slovena, ki vzbuja v vsakem globlje mislečem človeku zanimalje, ker je odločajoče v splošnem socialnem, gospodarskem in kulturnem razvoju našega življenja, je obrazložil zelo temeljito in stvarno s statističnimi podatki in argumenti g. dr. Bajč na društvem včeraj. »Sočet prošlo soboto.

Ze starim Grkom in Rimljaniom je bila fizična moč kot vrhovno sredstvo, s katerim so obvladali manj kulturne narode. Ni jih bilo za pravilno, mirno sožitje, ampak za brezpojno uklonitev njihovi volji, ki se je udejstvovala s silo.

S kulturnim razvojem narodov so se bojnina sredstva še spopolnjevala, razne znanosti, posebno tehniku in kemijo, sta našli svoje najboljše strokovnjake kot sredstva uničevanja človeštva. V ta namen se je in se še izdajajo milijardne vse, katerih posledice čutijo vse podinec, pritiska gospodarsko cele narode k tlonu in goni milijone ljudi v prosto. Kaj je država brez takega bremena, je jasno pokazala Nemčija, ki ne sme imeti lastne urejene vojaške sile. Njeno splošno gospodarsko stanje se je dvignilo, da se že čuti konkurenca njenih industrijskih izdelkov na svetovnem trgu klub temu, da letno plačuje ogromno odškodnino v reparacijah raznim državam. To je napotilo nekatere vodilne osebe k temu, da bi dovolili Nemčiji zopet regularno vojsko, kar bi delalo oviro njenemu gospodarskemu razvoju. Iz tega primera spoznamo pomen gospodarskega problema med državami.

Začel je niso prinesle mirovne pogodbe po svetovni vojni prvega položaja mirnejše boičnosti, nasprotno so ustvarile toliko pogodjev za vojno, da je le vprašanje časa, kdaj izbruhne. Wilsonova samoodločba narodov se ni obistinala, ker so delili usodo narodov ljudje, prežeti egoizma in materializma.

Cela štiri leta se je Evropa klala med seboj, ugonačljajoč materijelno in duševno svoje narode. Upraplastila je milijone ljudi in njihovih družin, a z njimi je uničila ogromne gromote dobrine. Pri vsem tem pa niso dosegli zmagovalci začeljenega uspeha, ker so sami utrneli v gospodarstvu in ljudeh ogromno škodo. Uničiti večji narod, napraviti iz njega roba, dandanes ni mogoče. Obostreanske strašne žrtve zmagovalcev kakor tudi premagancev, trpljenje v pogubne posledice celih generacij so pripravile k spoznanju, da bi se prepričali reševali drugačnim – mirmnim potom. Ustanovili so Drugo narod, ki ima namen poravnati medsebojne spore držav in preprečiti vojne. V ta plemeniti namen bi morale sodelovati vse države, osobito vse velesile. Toda dve naj-

večji državi, Amerika in Rusija, nista pristopili k društvu, vsled česar nima društvo one polnosti in pravne veljavnosti kot svetovno absolutno vrhovna oblast, kateri bi se morale pokoriti vse članice – vse države v slujaju sporu. Tak položaj društva ne zbuja prava zaupanja in gotovosti. Sveda je temu sledilo, da si vsaka država skuša ohraniti pridobljeni status quo in, če treba, s silo. V ta namen napreduje oboroževanje na kopnem, na morju in v zraku in z njim gmočno obremenjenje in obubožanje širokih ljudskih mas.

Ker so na države medseboj nekake pravne prirodne osebe in činjenice, ki ena brez druge ne bi mogle trajno obstojati, so navezane druga na drugo kot členi v verigi, vzdržujejo določeno medsebojno razmerje. Ako se en člen verige ojača, vpliva to na druge člene, ki skušajo po svoji moći parati nastale razliko. V Evropi je izrazil dokaz v tem Italija, ki s svojim neprestanim oboroževanjem sili svoje sosedje in vsled tega tudi druge države, da ne čakajo nepravljene njenih imperialističnih izbruhov. Od vse vojne sta imeli Japonska in Amerika največ koristi. Ti dve državi sta napravili iz Evrope svojega dolžnika in nagromadičnih zlatih zakladov, ki se leto za letom mnoge. Postali sta vsled tega v svojega priroda ogog bogastva nevaren konkurent vsem evropskim industrijskim in agrarnim produktom. Kako daleč je prišlo že v tem pogledu je razvidno iz zadnjega govora ameriškega ministra mornarice. Pričeli so segati po vsej Ameriki, azijskih in avstralskih otokih. Zato so sklenili zelo povečati svoje morsko in zračno brodovje. To pa je našlo takoj odmev v Angliji, ki bo isto storila s svojim brodovjem.

To napeto oboroževanje držav provzroča ogromne denarne žrtve, katere najbolj občutijo in nosijo revnješi sloji. Spoznali so tudi vodilni činitelji in v to svrhu sklicali razne razvozočne konferenčne. Toda natele so na težke ovire medsebojne neiskrenosti in nezaupanja: uspeha ni bilo. Nismo v vojni, a življenje naše nima mirnega poteka, ker tare vso Evropo in skoro ves svet militarizem. G. predavatelj je statistično in podrobno navedel podenosti delovanja raznih držav in njih stremljenja. Za svoje povsebini temeljito in po obliki sijajno predavanje je žel g. predavatelj iskrivo zahvalil. Sledil je Premelčev pevski kvartet, ki je zapel ved prav ljubkih pesmi, a presenetil je občinstvo g. Premelč s svojim lepim in polnim glasom solo petja dveh pesmi s spremljevanjem glasovirja.

odhodom je eden razbojnik stopil k postelji in z nožem ranil Soša in sina v prsa in vrat. Drugi razbojnik je pa udaril Soša s sekiro po glavi. Ta zločin so izvršili Prpić Mali, Ibrahim Krkić in Nikola Brdarić. Ko je predsednik pozval Prpića v dvorano, je nastal splošen nemir, ker so poslušalci vedeli, da se bo moral zagovarjati zaradi svojega najstrašnejšega zločina.

Razširitev mestne vodarne v Klečah

Predeli smo sledili dopis inz. G. Gulica, nanašajoč se na včerajšnji članek prof. dr. Vidmarja v »Slov. Narodu« o gornjem predmetu: Z ozirom na pripomoč uredništva koncem včerajšnjega članka prof. dr. Vidmarja, da smatra polemiko o gornjem predmetu za zaključeno, ker nadaljni tehnični detajli širše javnosti ne zanimajo, izjavljam, da se v tem pogledu uredništvo povsem strinjam, vsaj je razprava o tehničkih točkah itak stvar strokovnega foruma, pred katerim se bo zadeva v načinljivem času obravnavala.

V splošnem moram pa vendarle ugotoviti, da je dosedanja javna debata dovedla v eni izmed kardinalnih točk do povsem pravilne končne konstatacije: Izkazalo se je, da je svoječasno lansiran summum o zastonil sesalni višini centrlialnih črpalk brez vsake podlage, kar prizna končno v svojem včerajšnjem članku med vrsticami tudi prot. dr. Vidmar; in baš na tej točki se je doslej načeljalo manevriralo, zato me veleni, da sedaj v načelu ta stvar jasna tudi za lajike in široko javnost, ki se za jubljanske komunalne zadeve zanima. Z ozirom na tozadnje obrazovanje g. prof. dr. Vidmarja naznamen v informacijo, da kupuje Ruše KWU po 10 para. Trboveljska premogokopna družba pa plačuje za KWU pri 5000 letnih obratnih urah manj kot 30 para, kar je v protislovju z navedenimi g. profesorji.

Neopažene pa ne morejo ostati dve diametralno si nasprotsujoči trditvi gosp. profesorja dr. Vidmarja v včerajšnjem članku: V enem izmed zadnjih odstavkov g. profesor trdi, da bi le hidrocentrala na Savl omogočila elektrifikacijo Kleč z dobro rentabilnostjo, kar bi bilo pri nabavi nove parne turbine za centralo v Slomškovi ulici izključeno. Dva odstavka pozneje pa po poučjuje, »da moderne parne naprave sploh že prekašajo vodne naprave s svojimi (nizkim) proizvodnjalnimi cenami«. G. prof. dr. Vidmar torej ni imel baš srečnega trenotka, ko je gornje zapisal, kar naj bi razočarilo mene, govorji pa v moj prilog. To posebno še ker se uresničuje »čudež«, da dobi centrala v Slomškovi ulici moderno parno napravo, katero je g. prof. dr. Vidmar še v svojem predzadnjem članku postavil v »deželo fantazije«.

+ Inž. Gvidon Gulic.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Zločin nad nosečo ženo. — Najstrašnejši zločin Prpić Malega. — Aretiran pustolovec. — Senzacije beografskega tiska. — Samomor zaljubljene šivilje.

Iz Sarajeva poročajo, da je tamošnja policijska direkcija aretirala nevarnega pustolovca Ivana Zovka. Mož se je v raznih bančnih zavodih predstavljal za zastopnika beografske gradjevinske banke in je v imenu te banke sklenil s sarajevskimi denarnimi zavodi razne kupčije. Njegovi sleparji so prišli na sled, ker je v sarajevskih listih iskal z inserati tajnike in uradnike z veliko kavco. V to past se je ujelo precej brezposelnih Sarajevčanov, ki so sleparju izročili kavcoje po 1000 in 2000 Din in so zmanjšali čakali na nameščenje. Policeja je uvedla obsežno preiskavo. Na policijsko ravnateljstvo prihajajo dnevno stranke, ki jih je nevarni pustolovec prevaril za večje ali manjše zneski. Ivan Zovkov je živel v Sarajevu zelo razkošno, seveda s prislepajnim denarjem.

★

Včeraj je neki beografski list objavil vest v obliku velike senzacije, da je beografska glavna kontrola odkrila v Osijeku pri hidrotehničnem oddelku velike poverneverte, ki dosegajo več milijonov Din. Ta vest je vzbudila v Osijeku in druge veliko pozornost, vendar se je sedaj sedaj ugotovilo, da ne gre za milijonske poverneverte. Vesti beografskih listov so po izjavi nekega uplivnega višjega uradnika v Osijeku pretirane. Ne gre za poverneverte, temveč za nepravilno ravnanje z državnim denarjem. Za časno poplavje je dobil šef hidrotehničnega oddelka inž. Franjetič okoli 350 tisoč dinarjev za osnovanje vodnih zadrug. Inženjer je ta denar porabil v druge namene. Popravil je neke nasipe in zgradil razne vodne naprave. To je ugotovila glavna kontrola in beografski listi so iz tega naredili veliko senzacijo. Inž. Franjetič je zdaj v preiskavi in se bo moral zagovarjati zaradi nepravilne uporabe državnega denarja.

★

Iz Osijeka poročajo, da so te dni po-kopali šivilijo Anico Stilinović, ki je končala svoje mlado življenje prav tragično. Anica je že v petek popila večjo količino ocetne kisline, vendar so oblasti zvezdele o tem šele, ko je samomorilka podlegla zastrupljenju. Starši, nesrečne šivilje so izjavili, da gre samo za nesrečni slučaj in da Anica ni izvršila samomora. Vendar je sklepali po izjavih številnih prič, da je šila šivilja protostoljivo v smrt. Bila je zelo zaljubljena v fanta, ki je nai mal in razven tega se je vedno zelo žalostila, ker je bila že 28 let stara in se še ni omožila. Anica je bila sentimentalna in lepa devojka.

★

nad nosečo ženo. Aloiz Ban je živel v Cerniku s svojo ženo v večnem prepiru. Večkrat jo je prepel. Te dni je prišel zvečer domov in se začel z ženo zaradi neke malenkosti prepirati. Beseda je dala besedo in nastal je med obema zakoncem pretep. Zverinski Ban je stekel na dvorišče in pograbil debel kol ter z njim začel pretepati svojo nosečo ženo. Žena je bila noseča v osmem mesecu. Sirota se je zgrudila vse kravata na tla in kmalu nato podlegla težkim poškodbam. Zapustila je troje nepreskrbljenih otrok. Bana so orožniki takoj aretrirali in ga odvedli v zapore sodišča na Sušaku. V Cerniku je zločin zverinskoga moža razburil vse prebivalce in ko so orožniki peljali Bana skozi vas, so ga hoteli vaščani linčati. Orožniki so zločinca komaj ubranili pred razjarjenim množico.

★

Včeraj je bil sedmi dan razprave proti Prpiću Malemu in njegovim trolpi. Zagrebski listi imajo za vsako razpravo posebne priloge z vsemi podrobnostmi o zločinu otoženih razbojnikov. Najstrašnejši zločin te tolpe je gotovo z dne 27. marca 1927. Tega dne je bil seljak Stjepan Soš s 15letnim sinom Mirkom v svoji pleteni z blatom zamašani kolib, ki se nahaja blizu Kutine pri Šartovcu. Koliba je popolnoma na samem. Soš je čul trkanje na vrata in jih je odprl. Vstopila sta 2 neznanca in ga vprašala, ali ima zemljišče na prodaj. Ko je Soš odgovoril, da bi prodal nekaj zemlje, je planil v sobo tretji neznanec in zakričal: »Jaz sem kupec. Ali imaš denar? Daj sem denar!« — Soš je preštezen dejal, da ima samo dva Din v žepu. 15letni Mirk je planil iz postelje in se postavil pred očeta. Roparji so zvezali sina in očeta in ju vrgli na posteljo. Potem so preiskali vso hišo in zmetali razne predmete v vrečo. Pred

Lumpacij Vagabund v Celju
(Pridelitev napr. dij. društva »Slogac.)

Začetek ob 20.

3. aprila, torek: I. N. R. I. Znižane cene.

4. aprila, sreda: I. N. R. I. Znižane cene.

5. aprila, četrtek: S. N. R. I. Znižane cene.

6. aprila, petek: ob 16.: I. N. R. I. Znižane cene.

7. aprila, sobota: Zaprt.

8. aprila, nedelja: ob 15.: I. N. R. I. Znižane cene. — Ob 20.: Cyranje de Bergerac Ljudska predstava. Znižane cene. Izv.

9. aprila, pondeljak: ob 15.: I. N. R. I. Znižane cene. — Ob 20.: Nedeljski odružni Ljudska predstava. Znižane cene. Izv.

O p r a . Začetek ob pol 20.

3. aprila, torek: Zaprt.

4. aprila, sreda: Fidelio, Red C.

5. aprila, četrtek: Zaprt.

6. aprila, petek: Zaprt.

7. aprila, sobota: Zaprt.

Nedelja, 8. aprila: ob pol 20. »Carmen.« — Gostuje g. Marij Simenc. Izv.

— Do 20. aprila: »Carmen.« —

Ponedeljek, 9. aprila: ob 15. »Fidelio.« — Ljudska predstava po zniž. cenah. — Ob pol 20. »Lady X.« Ljudska predstava po znižanih cenah.

Prosjeta Narodnega gledališča v Ljubljani.

D r a m a . Začetek ob 20.

3. aprila, torek: I. N. R. I. Znižane cene.

4. aprila, sreda: I. N. R. I. Znižane cene.

5. aprila, četrtek: S. N. R. I. Znižane cene.

6. aprila, petek: I. N. R. I. Znižane cene.

7. aprila, sobota: Zaprt.

8. aprila, nedelja: ob 15.: I. N. R. I. Znižane cene. — Ob 20.: Cyranje de Bergerac Ljudska predstava. Znižane cene. Izv.

9. aprila, pondeljak: ob 15.: I. N. R. I. Znižane cene. — Ob 20.: Nedeljski odružni Ljudska predstava. Znižane cene. Izv.

10. aprila, petek: ob 15.: I. N. R. I. Znižane cene. — Ob 20.: »Lady X.« Ljudska predstava po zniž. cenah.

11. aprila, sobota: Zaprt.

12. aprila, nedelja: ob 15.: I. N. R. I. Znižane cene. — Ob 20.: »Lady X.« Ljudska predstava po zniž. cenah.

13. aprila, pondeljak: ob 15.: I. N. R. I. Znižane cene. — Ob 20.: »Lady X.« Ljudska predstava po zniž. cenah.

14. aprila, petek: ob 15.: I. N. R. I. Znižane cene. — Ob 20.: »Lady X.« Ljudska predstava po zniž. cenah.

15. aprila, sobota: Zaprt.

16. aprila, nedelja: ob 15.: I. N. R. I. Znižane cene. — Ob 20.: »Lady X.« Ljudska predstava po zniž. cenah.

Dnevne vesti.

Izlet českoslovaških železničarjev v Jugoslavijo. Kakor smo že poročali, priredi Društvo železničnih uradnikov Českoslovaške v dnevih od 28. aprila do 15. maja t. l. poučen izlet v naše kraje. Ekskursije se udeleži 100 českoslovaških železničnih uradnikov iz vse države. Zastopane so vse edinice prometnega ministrstva. Turneje spremila oficijelno zastopnik prometnega ministrstva. Izletniki se pripeljejo dne 29. aprila ob 13.53 v Maribor, ob koder nadaljuje pot v Ljubljano. V Ljubljano prispejo isteg dne ob 17.22 z dunajskim brzovlakom. Iz Ljubljane gre pot na Sušak, kjer se izletniki s posebnim parnikom »Jadranske plovitve« odpeljejo do Kotorja. Iz Kotorja se vrnejo v Dubrovnik, ob koder se nadaljuje turneja zoper po železnicu do Sarajeva in preko Višegrada v Kragujevac. Od tam se peljejo v Beograd, kjer ostanejo 25 ur. Na povratku obijejo češki železničarji še Subotico, ob koder potujejo preko Pešte v domovino. V Ljubljani posluje stalen odbor, ki je prevzel nalogo, da bo poskrbel za čim lepsi potek tega izleta. Kakor doznamo, je našel tozadeno posebno nakljenjenje pri direkciji »Jadranske plovitve«. Upajmo, da bo železniška uprava pokazala za to ekspedicijo naših severnih bratov, ki vračajo obisk slovenskih železničarjev v Pragi, čim več razumevanja in podpore.

Novi podporočnik. V nedeljo je bilo menovanj za podporočnike 330 gojencev vojne akademije. Mladi podporočniki so bili po svečanosti, s katero je bilo združeno imenovanje, povabljeni v kraljevski dvorec, kjer je kralj izročil najboljšemu slušatelju akademije Lazarevič častno sabljo. Drugi po času, je Slovenc Dragotin Prosen, o katerem pravijo tovarši, da je izredno nadaren. Njegov brat je lani kot prvi dovršil višji tečaj vojne akademije in je zdaj v vojni šoli v Parizu. Med novimi podporočniki je tudi več Slovencov in sicer v pehoti: Rudolf Svenšek, Viktor Benedik, Alojzij Uršič, Milan Hočevar, Dragotin Žerjal, Franc Nemeč, Dragan Mikš, Mihail Brolih, Anton Cimerman, Emil Brunscole, Mihail Avšič, Vinko Hrast, Ivan Derdarc in Blaž Švilič; v artiljeriji pa: Dragotin Prosen, Vladimir Ferencina, Ivan Strukelj in Evgen Džamonia.

Napredovanje v naši vojski in mornarici. Napredovali so: v generalstabilni stroki za polkovnika podpolkovnika Viljem Klobučar, za podpolkovnika pa major Vladimir Gerba; v pehoti za polkovnika podpolkovnika Josip Paker in Viktor Andrejka; za podpolkovnika major Rudolf Uknar, za majorja pa kapitan I. klase Emanuel Šufljaj; v ekonomski stroki za podpolkovnika major Milan Naprt, za administrativno kapitana II. klase poročnika Ante Radošek in Milan Hrnjak, za poročnika pa podpolkovnika Vinko Imprl in Josip Lukež; v artiljerijsko tehnični stroki za polkovnika podpolkovnika Josip Haupt, za poročnika podpolkovnika Gvido Robnik in Julij Smolenski; v mornarici za kapitana bojnega broda kapitan fregate Viktor Klobučar, za kapitana I. klase poročnika II. klase Vilko Križanec, za kapitana II. klase poročnika Rudolf Zajc, Ivo Šnur in Vladimir Kremžar, za poročnika podpolkovnika Dragotin Solar in Josip Černe; za poročnika bojnega broda II. klase poročnik fregate Oskar Jeglič, za mornariško - tehničnega poročnika podporočnika Ivan Macelj in za nižjeza tehničnega poslovnodajo II. klase poslovodajo III. klase Roman Lah; in artiljeriji za kapitane II. klase poročnika Maks Drenik in Gustav Košček; v zrakoplovstvu za kapitana II. klase poročnik Hinko Hubelj, za poročnika pa podporočnik Marijo Koštan; v žendarmeriji za kapitana II. klase poročnik Anton Drobec.

Beograjski hišni posestniki proti po-daljšanju stanovanjske zaščite. V nedeljo dopoldne se je vršil v Beogradu protestni shod hišnih posestnikov, ki so protestirali proti načrtu dr. Gosarja in poslanca Petetana glede podaljšanja stanovanjske zaščite. Predsednik udruženja hišnih posestnikov je v svojem govoru omenil, da je v Beogradu 4000 pravnih stanovanj in da torej o stanovanjski krizi ne more biti govorova. Po shodu je bila sprejetna resolucija, v kateri hišni posestniki energično protestirajo proti vsakemu podaljšanju stanovanjske zaščite. Obenem je bil sprejet apel na kralja in ministre.

Udrženje rezervnih avijatikov. V nedeljo se je vršil v Beogradu ustanovni občni zbor Udrženja rezervnih avijatikov, kateremu je predsedoval rezervni podporočnik Megler, ki je lani zmagal v letalski tekmi za kraljev pokal. Izvolena je bila glavna uprava, v kateri sta tudi dva Slovenci in sicer kot podpredsedniki Ivan Benko, kot član pa g. Pintar.

in 111 ženskih, skupaj 461. Odpotovalo je 307 moških in 26 žensk, skupaj 333 brezposelnih; odpadlo pa je 423 moških in 114 žensk, skupaj 537 brezposelnih. — Delo išče: 2 manipulanta za lesno stroko, 1 gozdni črval, 1 ekonom, 2 vrtmarci, 1 rudarski uradnik, 1 rudarski paznik, 6 rudarjev, 3 kamnoseki, 2 pečarji, 2 kiparji, 1 izdelovatelj cementne opeke, 20 kovačev, 31 stavbnih klijucavničarjev, 4 livarji, 5 železstrugarjev, 17 kleparjev, inštalaterjev, 6 zlatarjev, 1 urar, 2 strojno teh. uradnika, 65 strojnih klijucavničarjev, 12 elektromontirjev, 86 mizarijev, 8 kolarjev, 3 sodarji, 1 stolar, 11 žagarjev, 2 strojarji, 7 sedlarjev, jermenarji, 1 skalec, 1 predilec, 2 tapetniki, 18 krojačev, 32 čevljarijev, 5 slaminkarjev, 1 klobučar, 6 knjigovezov, 3 milnarji, 23 pokrov, 1 slaščičar, 2 medicinari, svečarjev, 6 mesarjev, 4 natakarji, 2 inženjerji, kemije, 1 laborant, 2 zidarska polirja, 42 zidarjev, 24 sobolskarjev, pleskarjev, 30 teštarjev, 2 dimnikarjev, 1 fotograf, 20 strojnikov, kurjačev, šoferjev, 32 tovarniških delavcev, 8 pisarniških slug, 7 knjigovodjev, 2 fakturista, 2 korespondenta, 2 kontorista, 1 absolvent trgovske akademije, 1 trgovski potnik, 2 trgovska skladničnika, 23 trgovski pomočniki, 1 geometri, 34 zasebnih uradnikov, 4 pisarniški praktikanti, 1 gledališki igralec, 1 desinfektor, 1 bolniški strežnik, 1 mornar, 32 blapev, 120 dinarjev, 5 vajencev; ženske: 18 pisarniških moči, 1 vzgojiteljica, 1 otroška varuhinja, 1 kontorista, 14 trgovska sorodnica, 5 pletilk, 12 šivilj, 1 Šivilja perila, 2 krznarici, 2 modistinki, 1 Šteparica, 1 Šivilja slaminarka, 6 natakarji, 1 hotelska sobarica, 2 žebjarici, 16 tovarniških delavcev, 25 dninarjev, 56 kuhanar, služkinji, postrežni, 6 vajenki. — Delo je na razpolago: moški: 2 vrtmarjem, 1 žagarju, 2 mizarijem, 2 krojačem, 7 čevljarijem, 1 milnarjem, 2 zidarjem, 2 blapev; ženska: 3 tkalkam, 2 likaricam, 2 Štrikaricom, 1 služkinji, 4 delavkam, 3 kmečkim deklam, 1 trgovski vajenki.

— **Šentjakobska knjižnica v Ljubljani.** Start trga 11, je izposodila marca 4227 strankam 15.533 knjig. Knjižnica ima v prometu okoli 24.000 knjig in posluje vsak delavnik in sicer do Velike noči od 3. popoldne do pol 8. zvečer, od Velike noči dalje za polletni čas pa od 4. popoldne do 8. zvečer in izposoja slovenske, srbohrvatske, češke, poljske, ruske, nemške, francoške, italijanske, angleške in esperantske knjige ter moderne liste vsakomur, kdor se zadostno legitimira. Na razpolago so kompletni imenikni knjig. Kupite imenik, da si napišete številke knjig doma.

— **Ciril - Metodove razglednice** prodaja v Ljubljani sledete trgovine: L. Schwentner, I. Bonač, M. Tičar in Narodna knjigarna. Priporočamo jih vsem prav takrat.

— **Napredno gospodarsko društvo za dvorski okraj** priredi zanimivo filmsko predavanje »Izlet po Švici« v torek 3. t. m. ob 8. uri zvečer v Kazini, II. nadstropje. Vstop prost. — **Izboračevalni odsek.**

— **Nogavice razne vrste v veliki Izberi kupitve načene pri Dobelcu. Pred Skofijo.**

— **Specijalna trgovina dunajskih bluz Krasne kashu oblike. Kristolič-Bucar.** 46-T

— **Male tatvine.** Veliki tatovi v mestu mirujejo, agilnejsi pa postajajo za velikočne praznike malci tatovi. V Cegnarjevi ulici stanovalcem izvoščku Jakobu Pevcu je neznani zlikovec iz golobičnika na dvorišču odnesel dva goloba posebne pasme, vredna 150 Din. — Delavcu Blažu Turnšku iz Sneberje je njegov tovarš iz kovčega izmaknil razne malekontnosti.

— **Tatvina voltametera.** Stroink mestne elektrarne Anton Varešek je policiji naznamnil, da je bil v nedeljo popoldne z okna mestne elektrarne ukrazen 1000 Din vreden voltameter. Tat je razbil šipo in nato neopaženo potegnil voltameter skozi okno ter pobegnil. Voltameter nosi št. 1.209.166. Tat je izginil brez sleda.

— **Pobed od doma.** Za 27. marca t. l. je od doma v Zgornji Šiški pobegnila 19-letna delavka Ivana Zanoškar ter se najbrž mudi pri znancih ali prijateljih v okolici. Zanoškarjeva je sredine in močne postave, bledega obrazja, pristriženih las in črno oblačenja.

— **Avanture Tomazinove Danice.** O premeteni tatici Tomazinovi smo že obširnejše poročali. Policija nadaljuje poizvedbe o Daničnih doživljajih in drugih tatvinah. Danica se je specjalizirala na tatvine perila, pa tudi na zlatnino in druge dragocenosti. Policijski agent Močan je ugotovil še nekatere nove slušače tatvin perila. Dosej je Danica dokazano, da je raznim strankam ukradla veliko zaloge perila, ki je cenjeno na 10.000 Din. Zanimivo je, da je Danica prav brezskrbno živila in se je celo vozila z avtomobilom ali izvoščkom, kadar se ji je posrečil kak dober posel. Z avtom je vozila pokradeno perilo kar na svoje stanovanje v barako pri Jaršah v občini Moste.

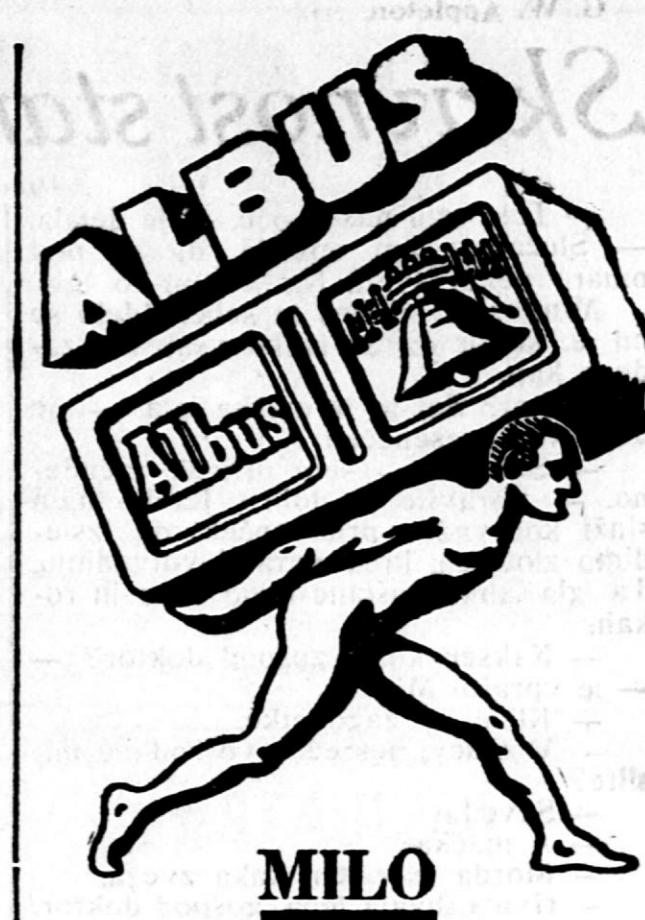
— **Še o nesreči na kolodvoru.** Policija je včeraj intenzivno poizvedovala, kako se je pripetila smrtna nesreča na glavnem kolodvoru, katere žrtev je postal kavarniški sluga Anton Zapora. Izključen je vsak zločin, kakor tudi sammor. Zapora je bil ponoblj v službi, a je po končanem delu odšel v spremstvo nekega znanca v kavarno Leon, kjer je bila večja družba, ki se je pribljivo ob 5. zjutraj razšla. Zapora je krenil na glavni kolodvor. Tu se je najbrž namegal zadnji moment odpeljati domov proti Litiji. Pri skoku na stopnico vagona pa mu je najbrž spodrsnilo ter je padel tako nesrečno na tračnico, da si je prebil lobanje in obležal mrtev na tiru. Verjetne je domneve, da je Zapora že bil v wagonu, toda na drugi strani, kjer so bila vrata samo pripometa. Ko je vlak prvočil do tovrega skladniča, je bržkone nastal močan sunek tako, da so se vrata odprla in Zapora je padel na tir. Pri ponesrečenju Zapori so našli še 882 Din gotovine

— **l) Drobil policijske kroske.** Policija je danes zaprla 2 starla vlačugi in nekega Škofjeločana radi beračenja na Gilincih. Prijavljene so bile tri manjše tatvine, 4 ponocnjaki radi kaljenja nočnega miru, 5 oseb radi pasjega kontumaca, 1 gostilničar radi prekorčenja policijske ure, 1 izvošček radi prevoziškega reda, končno 9 voznikov, odnosno kolesarjev radi prestopkov cestno-policijskega reda. Policiji je bila tudi prijavljena neka ženska, ker je na cvetno nedelo drva žagala.

Iz Celja

— **c 70letnico Je obhajal včeraj v ponedeljek 2. aprila računski svetnik na celjskem magistratu g. Franjo Kalan.** Bil je rojen dne 2. aprila 1858 v Godešču pri Škofji Loki kot deseti otrok družine Matija Kajancove. Oče je študiral v starovlaških časih na glasovitem pravnem učilišču v Padovi kasneje pa v Milanu. Ker mu je prezogoda umrl oče, je moral prevzel domače poslovstvo. Mladi Franjo Kalan je po dovršeni šoli služboval pri raznih trgovskih podjetjih v Trstu in Ljubljani, potem nekaj časa pri Auerspergi lesni industriji v Dvru na Dolenjskem, na to pa z malino preseljena kompa pri tvrdki Peter Majdič v Kranju in Celju do 15. julija 1919, ko je prevzel na poziv takratnega mestnega cerentja vodstvo mestnega računovodstva v Celju. Južan bil je bil vedno odložen naroden in v vzoren državni oče, pa tudi pravni poslovstvo. Ernest je bil vodstvo in pravnični podjetnik, dr. Ernestov dežela, kjer znajo podjetni ljudje kovati kapital iz skromnih sredstev in svoje iznajlivosti, je Amerika. Pa tudi Francija ima nebroj primerov, kako raste iz malega velikemu tam, kjer ljudje vedo ceniti vsak toplo.

— **c Poskušen samomor dijaka.** V ponedeljek 2. t. m. ob 5. uri popoldne si je pognal v mestnem parku v glavo kroglo di-

jak celjske gimnazije Ogorevc. Našli so ga že pravocasno. Dr. Sadnik mu je nudil prva pomoč, nakar so ga spravili v bolničko. — **c Umrl Je v nedeljo zvečer v Celju g. Rihard Pernat.** Pokojnik je bil prokurist tvrdke Majdič, preje pa podvračatelj Slavenske banke, podružnica v Celju. Naj mu bo ohranjen časten spomin, rodbini pa našo sošalje!

— **c Mestna knjižnica** je izposodila v marcu 1788 knjig.

— **c Statistica umrlh.** V mesecu marcu so umrle v mestu Celju 4, v javni bo'nici pa 32, skupaj 36 oseb.

Iz malega raste veliko

Lep primer dela, vztrajnosti in podjetnosti. — Francoz Cognacq je začie iz nič in umrl kot eden največjih bogatašev Evrope.

V Evropi so boli redki primeri, da si pridobi kdo bogastvo s svojim delom, vztrajnostjo in podjetnostjo. Večina evropskih bogatašev podedeje vsaj del svojega kapitala po roditeljih ali ožjih sorodnikih in ga s finančnimi transakcijami poveča ali pa tudi zapravi. Dežela, kjer znajo podjetni ljudje kovati kapital iz skromnih sredstev in svoje iznajlivosti, je Amerika. Pa tudi Francija ima nebroj primerov, kako raste iz malega velikemu tam, kjer ljudje vedo ceniti vsak toplo.

Zakonca Cognacq sta delala vse življenje tako mlivo, da lahko rečemo, da sta svoje blagostanje zaslužila. Praznika sploh nista poznala. Njuna trgovina je bila odprtta tudi ob nedeljah. Praznovala sta samo državni praznik 14. julija, pa tudi ta dan sta delala od jutra do večera. Živila sta zelo skromno. Edina zabava jima je bil vrt, avtomobil in zbirka originalnih slik. Pač pa sta bila prava filantropa. Od dobitka Številnih trgovskih podjetij sta si pridržala samo polovico, od druge polovice so dobili 65 odstotkov nameščenci, 35 odstotkov pa razne humanitarne in dobrodelne ustanove. Leta 1920. je naložil Cognacq v banki 100 milijon frankov in jih odrazil francoski akademiji, da bi dajala vsako leto iz obresti po 85.000 frankov rodbinam, ki imajo najmanj 9 otrok (takih rodbin je bilo v Franciji samo 90), po 10.000 frankov pa rodbinam, ki imajo najmanj 5 otrok. V oporoki je dočil Cognacq v ta namen še 200 milijon frankov tako, da bo francoska akademija lahko podpirala 500 do 600 rodbin, ki imajo mnogo otrok. Zakonca Cognacq pa nista imela otrok. Podpora sta delila večinoma tako, da nihče ni vedel, odkod je denar. Ko je nekoč Cognacq prijatelj omenil, da od take dobrodelnosti človek itak nima nobene koristi, je Cognacq odgovoril, da mu zadostuje zavest, da lahko bližnjemu pomaga.

lastniki na trgovsko zbornico, na parlament in celo na Pojncareja s prošnjo na policijsko plesalk z Monmartra ne preganja. Toda Pojncare je odgovoril, da je to razveseljiva posledica obdavljanja, ki gre za podporo franka. Vse kaže, da bo moral Monmartrje kapitulirati pred davčnim vijakom.

Pomiloščenje madžarskih ponarejalcev

Iz Budimpešte poročajo, da bosta princ Windischgrätz in bivši policijski šef Emerik Nadosy, ki sta igrala glavno vlogo v znani falzifikatorski afieri francoskih frankov za velikonočne praznike pomiloščena. Pomiloščena bosta na podlagi zadnje amnestije, ki jo je nedavno odredil državni upravitelj Horthy. Bivši policijski šef Nadosy je presezel v zaporu v Hartu 2 leti in tri mesece, moral bi pa prestati še 15 mesecov ječe. O tej amnestiji že več dni razpravlja višje sodišče v Budimpešti, ki bo se teden državnemu upravitelju predložilo prošnjo za pomiloščenje.

V madžarski javnosti se z gotovostjo računa, da bo Horthy prošnjo podpisal in to že zato, ker sta oba glavni obozrenca falzifikirala franka v prvi vrsti iz »patriotskih magibov«. Windischgrätz in Nadosy bosta na veliki pet

G. W. Appleton.

Skrivnost stare vojvodinje

Tole sem našla, oče. — je dejala. — Slučajno sem opazila, da se pod omraro nekaj sveti. Na, vzami to iglo.

Mimms je bil ves iz sebe. Zdelo se mi je, kakor da ga lahko vsak tip zadele kap.

Kaj? Saj to je moška igla. — je dejal ves presenečen.

— Seveda. — sem pritrdil začedeno. — Spravite jo dobro. Lahko nam služi kot važen pripomoček, da izsledimo zločincin, ki je ugrabil vojvodino. Ta igla lahko postane ključ v naših rokah.

— Kakšen ključ, gospod doktor? — je vprašal Mimms.

— Ključ od zagonetke.

— V zadevi nesrečne vojvodinje mislite?

— Seveda.

— A mačka?

— Morda je v tem kaka zveza.

— Hvala hvala lepa, gospod doktor. Ne vidim sicer še nobenega strašila. toda oprostite, gospod doktor, napraviti moram požirek dobrega žganja, da si nekoliko opomorem. Oprostite — ostani tu. Matilda — pusti me in stori vse, kar ti veli gospod doktor.

Mimms je naglo odšel in njegovi težki koraki so odmevali po stopnicah.

— Ubogi stari Bill — je vzdihnila gospa Mimmsova. — Ne zamerite mi, gospod doktor. Ta zadeva ga je tako razburila, da si ne morete misliti. Najbolje bo, če mu sploh več ne omenimo dogodkov nočnje noči. Morda se ga bo malo natezel, toda prepričana sem, da se kmalu vrne, gospod doktor. Prav nič mu ne zamerim. Neznana usoda uboge vojvodinje mu gre zelo na živce. Moj Bill mi vedno zaupa in tako lahko z menoj vse pregledate. Če vam ne bo težko, pridite popoldne zopet k nam, da podpišete inventar. Zelo bi nam ustregli, če bi ga kar sami sestavili. Saj veste, mi nismo za tak poseł.

— Prav pravite, gospa. — sem pritrdil.

Sole potem sem zem začutil, da sem še tešč. Zato sem se požuril iz te skrivnosti hiše domov k zajtrku.

VI.

Jed mi ni dišala in zato je bil zajtrk kmalu končan. Zdleo se mi je neverjetno, da se je prijetilo v pičljih dvanajstih urah toliko čudovitih dogodkov, v katerih je bilo vsaj na videz mnogo nadnaravnega.

Ce sem hotel biti iskren, nisem mogel zameriti Mimmsa, da je pobegnil v krčmo, kjer se je hotel napiti. Tudi meni je mikalo, da bi se napisl, kajti trezen človek se je moral prijeti za glavo pri misli na vse, kar se je zgodilo v eni noči.

Nedvomno se je zgodilo baš to, česar se je bala vojvodinja, ne da bi poseglo vimes naključe. Zdaj je sirota ključ svoji previdnosti padla v roke zahrbtnih sovražnikov. Razlogi za to so morali biti zelo važni. Vlomilci se draglijev in zlata niso dotaknili. Iz tega bi se dalo sklepati, da so iskali samo zapecateno listino, ki je bila zdaj shranjena pri menjem bankirju. A ubogo staro damo so držali zdaj najbrž kot začožnico, dokler se ne polaste njenih listin.

Vse to mi je bilo povsem jasno. To je bil edin logičen zaključek iz dogodkov, ki so imeli nedvomno skupno ozadje. Toda kako se je posrečilo neznanim zločincem priti neopäčeno v hišo in ugrabit vojvodino? Dragocena igla je jasno pričala da mož ki je vložil v stanovanje, ni bil navaden zločinec. Toda kako je mogel priti v hišo, ko so bila vrata zakljenjena? To mi ni šlo v glavo. Prepričan sem bil, da je tisti

hip med menoj in Mimmsom telepatična zveza.

— Sam vrag ga je prinesel na repu v hišo — sem vzkliknil po dolgem razmišljanju. — Ta storija se mora sama razvijati. Pobrigati se moram za svoj posel.

Pogledal sem v notez in ugotovil da moram nemudoma k ženi nekega pacienta. Tako se je zgodilo, da sem se posel vrnil v realno življenje in se lotil dela.

— Omenjeni poset na domu sem kmalu opravil in točno ob enajstih sem se vrnih. Čakalnica je bila že polna pacientov. Tudi redar Jarvis, ki je stal prejšnji večer na straži na Pontifex Squaru, je bil v čakalnici. Salutiral je, ko sem se prerival med pacienti v ordinacijsko sobo.

— Glej, glej, vi ste tu. Jarvis! Zelo me veseli. No, kaj je novega?

— Opazoval sem hišo št. 19. govoril do doktor pa nisem opazil nič sumljivega. Ob dveh se je ustavil pred hišo izvošček. Nad mestom je ležala gosta megla in ker me je zeblo sem se izprehajal po cesti. V tem se je izvošček vracač in ko je privozil mimo mene, je zakljal:

— Pi, čuite, kje pa sem?

— Na Pontifex Squaru! — sem odgovoril.

— Se nikoli nisem slišal tega imena. Rad bi prišel na Alifax Terrace.

— Druga prečna ulica desno — sem dejal in izvošček je pognal konja v dir. Svoje naziranje o Jarvisevih duševnih sposobnostih raje zamenil.

— Hvala lepa, gospod Jarvis! — sem dejal. — Sai vidite, da me čaka mnogo pacientov. Zbogom.

Jezil sem se malo na tega moža, ko me je nekam užajeno pozdravil in se obrnil k vratom. Toda že v naslednjem hipu sem prišel! do zaključka, da omilj pet Šilingov vendarle nisem vrgel proč, kajti brez te neznavne napitnine bi ne bil zvedel, da je nekdo odnejal vojvodino iz izvoščkom. Izvošček, s katerim je govoril Jarvis, je nedvomno vozil vojvodino. To je bil prvi žarek, ki je posvetil v zagonetko stare vojvodinje li takо sem moral biti Jarvusu še hvaljeza za važno informacijo.

Z bolniki sem imel opraviti dve urini ves ta čas nisem mogel misliti na to čudno zadevo. Nato je sledil poset bolnikov na domu. Naposled sem imel toliko prostega časa, da sem mogel posestiti svojega bankirja. Tam sem se prepričal, da je bankir prejel dragoceno kuverto in jo takoj spravil v safeu. Dobil sem pismo potrdilo, da je bila moja priporočena pošiljka v redu sprejeta in nehote sem pomisil, kakšen bo konec te čudovite storije.

Že sem odhajal iz banke, ko mi je naenkrat šnila v glavo misel, da bi se vrnil. In tako sem znova stopil v ravnateljev kabinet.

— Oprostite, gospod ravnatelj, rad bi vas prosil da ne izročite kuverte ki ste jo prejeli danes zjutraj nikomur razum meni. Če bi pa jaz nemadoma umrl, jo izročite mojim zakonitim dedičem, ki se pa morajo izkazati z vsemi potrebnimi dokumenti.

In ko me je ravnatelj začudeno pogledal, sem priponmil smej:

— To je potrebno za primer, če bi se vaše potrdilo izgubilo ali če bi mi ga kdo ukradel.

— Ah, seveda, že razumem. — je dejal ravnatelj. — takoi si zabeležim vašo željo.

Zahvalil sem se ravnatelju in zapustil banko. Požuril sem se, da pride.

pravočasno k obedu. V predobi sem srečal slugo.

— Ali je kdo povpraševal po meni. Tom? — sem ga vprašal.

— Da, gospod doktor, pred dvema urama je bil tu neki gospod, najbrž takujec.

— Tako? Ali je pustil tu vizitko?

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

je prejela meseca marca 1928. i. sledeče prispevke:

I. Podružnice: Konjice 1000 Din; Gornji grad, m. in ž. 700 Din.; Ribnica na Pohorju 285 Din, Ormož, ž. 400 Din; St. Rupert 290 Din; Brežice 418 Din; Slovenjgradec, ž. 652 Din; Tolsti vrh pri Guštajnu 363 Din; Hrastnik, ž. 500 Din; Maribor, ž. 1355,50 Din; Gabrijel pri Celju 150 Din; Brdo in okolina 300 Din; Kamnik ž. 871 Din; St. Jurij ob. ž. 156 Din; Jesenice 40 Din; Šiška, m. 600 Din; Šiška, ž. 798 Din; Novo mesto, ž. 200 Din; Ljubljana, Šentpeterska ž. 1315 Din; skupaj 10.193,50 Din.

II. Nabiralniki: Dr. Juro Hrašovec, Celje 50 Din; podružnica Ribnica na Pohorju 100 Din; podružnica St. Rupert 136,75 Din; ž. podružnica Kamnik 84,50 Din; gostilna Košak 160 Din; V. Vončina, Ljubljana, 225 Din; ž. podružnica Šiška 23 Din; skupaj 712,75 Din.

III. Razni prispevki: K. Pestevsek, Slovenska, 200 Din; Prva hrvaška štetionica Ljubljana, 100 Din; Ivan Kraker, Ljubljana 200 Din; Iv. Jelčin, Ljubljana, 50 Din; Hravnica Kandija 500 Din; neimenovan, Krško 200 Din; A. Volk, Ljubljana, 100 Din; Iv. Savnik, Kranj, 100 Din; Fr. Priatelj, Tržič 100 Din; Dolničar in Richter, Ljubljana 50 Din; M. Vouk, Rakka, nabrala 30 Din; Ivo Bakovnik, Metlika iz kaz poravnave 100 Din; A. Vodnik, Ljubljana, 200 Din; Fr. Knaflic, Smartr, 100 Din; general Maister, Maribor 50 Din; dr. B. Išpac, Maribor, 50 Din; Tinka Loger, Kranj, 30 Din; A. Cvetko, Sv. Peter 25 Din; hravnili konzorcij jav. nam. v Ljubljani 500 Din; Iv. Ušlakar, Sevnica 100 D; Fr. Grigorič, Novo mesto, 50 Din; M. Strukelj, Čakovce, 200 Din; dr. R. J. Kunc, Slovenigradec 100 Din; G. Demsar, Mokronog, 100 D; dr. J. Krevl, Litija, 100 Din; Fr. Roženina, Gornjiograd, 100 Din; Fr. Stare, Kolovec, 50 Din; K. Bratkovič, Ptuj, 50 Din; dr. I. Česnik, Novo mesto, 50 Din; dr. L. Boec, G. Radgon, 50 Din; dr. A. Kuhar, Ljubljana 200 Din; dr. Fr. Kozoj, Jesenice, 92 Din; H. Požun, G. Radgona, 40 Din; okr. posojilnica Litija 100 Din; zbirka šol otrok v Kotlijah 60 Din; J. Konac, Ljubljana, 200 Din; M. Marinček, Novo mesto, 100 Din; F. Mastnak, Trebnje, 100 Din; dr. Iv. Dmnik, Krško, 100 Din; K. Goligranc, Celje, 100 Din; M. Rekar, Ljubljana, 50 Din; V. Glaser, Ruše, 50 Din; Iv. Ravnihar, Celje, 30 Din; dr. A. Bartol, Brežice, 25 Din; I. Medved, Ljubljana, 20 Din; dr. J. Zdolsek, Brežice, 200 Din; dr. Fr. Roš, Laško, 100 Din; Fr. Stupica, Šv. Lenart, 100 Din; dr. Iv. Premrov, Litija, 100 Din; Fr. Krisper, Cremelj, 100 Din; Andrej Jakil, Karlovac, 100 Din; Jakob Zalaznik Ljubljana, 100 Din; A. Košek, Marenberg 50 Din; dr. Iv. Dobravec, Radovljica, 50 D; Fr. Dolžan, Radovljica, 50 Din; L. Zorec, Kranjska gora, 30 Din; dr. J. Štefan, Ljubljana 90 Din; dr. Fr. Lipold, Maribor, 25 Din; P. Rauch, Podbrežje, 15 Din; Iv. Heinrichar, Bistrica, 100 Din; M. Vale, St. Jernej, 25 Din; posojilnica Velike Lašče 50 Din; A. Kralj, Radče, 100 Din; K. Mavrič, G. Radgena, 50 Din; dr. M. Goršek, Šv. Lenart, 200 Din; V. Weixl, Maribor, 100 — Din; Fr. Širca, Kranj, 60 Din; dr. O. Fettich, Ljubljana, 50 Din; dr. M. Černič, Maribor, 50 Din; A. Zevnik, Višnja gora, 50 Din; mestna občina Ljutomer, 100 Din; I. Premaček, Ljubljana, 100 Din; dr. A. Laver, Rogatka, Šlatina, 50 Din; Ir. A. Šenčar, Prevalje, 50 Din; J. Svetič, Tržič, 50 Din; dr. J. Dereani, Kamnik, 20 D; M. Tičar, Ljubljana, 100 Din; B. Žilič, Ljubljana, 50 Din; Ivo Tončić, Celje, 50 Din; Fr. Tauze, Logatec, 100 Din; Marija Janežič Starava, 100 Din; A. Valenčak, Velenje, 25 Din; J. Murša, Kranj, 20 Din; dr. Jos. Glon, Novo mesto, 50 Din; hravnica

(večje), z vodno močjo ali ob vodi — kupim — Ponudbe z navedbo cene in kraja pod "Tovarna/616" na upravo »Sl. Naroda».

Tovarniško poslopje

(večje), z vodno močjo ali ob vodi — kupim — Ponudbe z navedbo cene in kraja pod "Tovarna/616" na upravo »Sl. Naroda».

Orožje: Dovoljite, pistor za strasen t. psuv

ribških potrebiščin ter umetnini ogen. t. t. d. puškarna

F. K. Kaiser, Seisenburgova ul. 6, Ljubljana.

in tudi splošno znano dejstvo: Kdor vedeni in vedno opozarja na svojo tvrdko in na predmete v svoji trgovini

Slivnici 200 Din; H. Pavšlar, Kranj, 20 Din; R. Smolovski, Ljubljana, 100 Din; Jadranka banka, Ljubljana, 100 Din; Ivo Bakovnik, Metlika, 100 Din; G. Bakarčič, Ljubljana, 50 Din; Fr. Andolšek, Karlovica, 50 Din; J. Majcenčič, Kočevec, 30 Din; B. Devidé, Šv. Lenart, 20 Din; Fr. Šuster, Ljubljana, 20 Din; I. Kolař, Ljubljana, 20 Din; V. Meden, Ljubljana, 20 Din; dr. Fran Nemančič, Ljubljana, 20 Din; A. Grom, Ljubljana, 100 Din; Fr. Podgoršek, Ptuj, 20 Din; I. Ogrin, Laverca, 100 Din; M. Domelj, Rakelj, 100 Din; Prva hrvaška štetionica, Maribor, 100 Din; J. Urbanič, Ljubljana, 50 Din; A. Pešan, Radovljica, 30 Din; L. Pičman, Ljubljana, 20 Din; dr. L. Grobelnik, Ribnica 30 Din; A. Cvetko, Ljubljana, 20 Din; E. Bezenšek, Podsreda, 20 Din; A. Hozhevar, Ljubljana, 10 Din; Fr. Ropret, Mengš 50 Din; A. Šeliškar, Ljubljana, 100 Din; Slovenski Narod, Ljubljana, 100 Din; Josipina Blumauer, Ljubljana, 100 Din; D. Dukšić, Ljubljana, 100 Din; Frank Sakser, Newyork, zbirka 21 doljarjev — 1187 Din; skupaj 10.909 Din. Vsesloveni vseh prejemkov 21.815,25 Din.

birno tekmo o njih svojih članov in članic svojega društva, ki se pripravljajo za Amsterdamsko tekmo se je vrnila v drugi leti v društveni televiziji v Narodnem domu ob iščasni udeležbi ljubljanskih Sokolov in ostalih občinstva, ki so sledili tekmi z nato pozornostjo in dobili tako vsaj pojmem o težkem delu, ki ga načagajo tekmovalcem mednarodne tekme.

Prebirna tekma Ljubljanskega Sokola se je vrnila v najlepšem redu in pokazala, da razpolaga društvo z vrhunskimi televadci in televadkinjami, ki bodo kos težkim načinom v Amsterdamu. Tekmo je vodil kot predsednik brat Čobal in poleg njega sta fungirala kot sodnika še brata Poženel in Simona Čič VI. — Vrsto tekmovalk je tvorilo 6 sester in isto število bratov, ki bodo v vrsti tekmovalci.

Jugoslovenski Sokolski Savez se udeležil kot je že znano, tekem letosnje olimpijadi v Amsterdamu in sicer z vrsto članov in članic. Zahteva za te tekme so velike in v poštovanju prihajajoči bratje in sestre so podvrženi najintenzivnejši in dolgi pripravi. Zdaj se pripravljajo bratje in sestre, ki reflektovajo na Amsterdam, pri svoji društvi, par mesecov pred odhodom na olimpiado bodo trenirali skupaj pod vodstvom saveznega načelnika brata dr. V. Murnika in tuk in tuk pred samim odhodom v Amsterdam se bo izvršila končna izbirna tekma in sestava običnih vrst — članov in članic.

Sokolsko društvo Ljubljana - matica je priredilo v nedeljo 1. aprila dopoldne pre-

Sokolske priprave z Amsterdamom